

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white dot, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page features a large, abstract graphic of overlapping pink and white curved shapes.

ONNI TURUNEN
TOPI HINTUKAINEN
OSKARI AHOLA
TONI VIRTANEN

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK), Kirkon nuorisotyö
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö, 2023

SYNTINEN MUTTA IHMEELLINEN

Isosen ohjevihko

TIIVISTELMÄ

Oskari Ahola, Topi Hintukainen, Onni Turunen & Toni Virtanen
Syntinen mutta ihmeellinen – Isosen ohjevihko
35 sivua, 3 liitettä
Syksy 2023
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK), Kirkon nuorisotyö
Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyö on kehittämishanke, jossa laadittiin tukimateriaali Lohjan seurakunnan isoskoulutuksen ja rippikoulujen tueksi. Se on digitaalinen PDF-muodossa oleva, halutessaan tulostettava materiaali. Tukimateriaali sisältää tietoa ja vinkkejä liittyen isosen eri tehtäviin, kuten ryhmänohjaajana toimimiseen sekä iltaohjelmien ja hartauksien valmisteluihin ja toteutukseen.

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda yhteiskehittämisen menetelmää käyttäen, nuorten kanssa yhdessä opas, joka pohjautuu jo olemassa olevaan Lohjan seurakunnan isoskoulutukseen. Tavoitteena on saada pysyvä materiaali, jota Lohjan seurakunta voi jatkojalostaa ja kehittää isoskoulutuksen kehittyessä.

Työn taustalle selvitettiin isostoiminnan ja rippikoulun historiaa ja nykytilannetta sekä isostoiminnan rakennetta Lohjan seurakunnassa. Eri seurakuntien isoskoulutusten vahvuuksia selvitettiin kyselyllä, johon isokset vastasivat omien kokemustensa mukaisesti. Kysely antoi meille suuntaa siitä, minkä seurakuntien materiaaleja halusimme hyödyntää produktissamme.

Valmistunutta produktia on jo sovellettu isoskoulutuksen pohjana. Erityisen hyvää palautetta olemme saaneet produktin helppolukuisuudesta, käytettävyydestä ja ulkoasusta. Myös produktin pohjalta isoskoulutusta pitäneet työntekijät ovat kokeneet materiaalin hyödylliseksi isoskoulutuskertojen suunnittelussa ja ohjauksessa.

Isostoiminta on seurakunnalle tärkeä voimavara. Isosten tukeminen ja isostoiminnan osallistava kehittäminen, sekä isoskoulutuksen teemojen ajankohtaisena pitämien ovat keskeisiä teemoja isostoiminnan tulevaisuuden kannalta.

Asiasanat: Isoskoulutus, Rippikoulu, Ryhmänohjaus, Isostoiminta

ABSTRACT

Oskari Ahola, Topi Hintukainen, Onni Turunen & Toni Virtanen
Support material for junior group leader in the congregation of Lohja
35 pages, 3 appendices
Autumn 2023
Diaconia University of Applied Sciences
Bachelor's degree in social studies and church youth work
Bachelor of Social studies

This thesis is a developmental project in which support material was created for Young confirmed volunteers (YCV) training and confirmation training of the Lohja parish. It is in printable digital form, a PDF-file and contains information and tips for group leaders, about their different tasks and how to act as a leader, how to plan and implement activities and devotional moments.

The purpose of the thesis is to create, using a co-development method with YCVs, a guide based on the YCV training in the Lohja parish. The aim is to produce permanent material that the Lohja parish can further refine and develop as the YCV training progresses.

The background of the work involved exploring the history and current situation of YCV activity and confirmation training, as well as the structure of YCV activity in the Lohja parish. The strengths of YCV training in different parishes were investigated through a survey in which YCVs responded based on their own experiences. The survey provided us with guidance on which parishes' materials we wanted to utilize in our product.

The completed product has already been applied as the basis for YCV training. Positive feedback has been received, particularly regarding the product's readability, usability, and appearance. Employees conducting YCV training based on the product have also found the material useful in planning and guiding YCV training sessions.

YCV activity is an important resource for the parish. Supporting YCVs, participatory development of YCV activity, and keeping YCV training themes current are crucial aspects for the future of YCV activity.

Keywords: Young Confirmed Volunteer (YCV), Confirmation training, group guidance, YCV activity

1 JOHDANTO	4
2 ISOSTOIMINTA EV. LUT. KIRKOSSA	5
2.1 Rippikoulu Suomessa	5
2.2 Rippikoulun tavoitteet.....	7
2.3 Mikä on isonen.....	8
2.4 Isostoiminnan rakenne.....	10
3 ISOSTOIMINNAN VAIKUTUS	11
3.1 Isostoiminnan tavoitteet	11
3.2 Isostoiminnan merkitys nuorelle.....	12
4 TARKOITUS JA TAVOITE	13
4.1 Yhteistyökumppani.....	13
4.2 Opinnäytetyön tarkoitus	14
4.3 Tavoitteet	15
5 PROSESSIN KUVAUS JA MENETELMÄT.....	16
5.1 Suunnitelman laatiminen.....	17
5.2 Aineiston laatiminen	18
5.3 Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät	20
5.4 Arviointi	23
6 POHDINTA	24
6.1 Eettisyys.....	24
6.2 Tavoitteiden toteutuminen ja havaintoja prosessista.....	25
6.3 Toteutus suhteessa teoreettisiin lähtökohtiin	27
6.4 Ryhmän ammatillinen kehitys	27
6.5 Teeman tulevaisuudesta	28
LÄHTEET.....	30
LIITE 1. Produkti	31
LIITE 2. Kyselyn kysymykset	32
LIITE 3. Haastattelun kysymykset.....	32

1 JOHDANTO

Rippikoulua on kehitetty Suomessa jo sadan vuoden ajan. Iso osa sitä onkin jo pitkään ollut isostoiminta ja isoskoulutus, jonka ensimmäinen valtakunnallinen materiaali jukaistiin vuonna 1966. Isostoimintaa ja koulutusta kehitetään jatkuvasti tukemaan rippikouluja, sekä nuorten seurakuntayhteyttä (Porkka, 2019, s. 41). Rippikoulu on monille nuorille käännekohta, jonka aikana ja jälkeen oma ajattelu laajenee, hengellisyys lisääntyy ja maailmaa aletaan katsomaan eri tavalla. Myös isostoiminta on nuorille voimakkaan kasvun paikka (Kirkkohallitus, 2016, s. 16). Rippikoulu ja isostoiminta kulkevat monessa kohtaa käsikädessä, vaikka isostoiminta onkin laajentunut myös rippikoulumaailman ulkopuolelle. (Kirkkohallitus, 2016, s.8–9). Näiden seikkojen takia laadukas isostoiminta on hyväksi niin rippikouluille kuin nuorillekin.

Isonen ja isosuus ovat tämän opinnäytetyön keskiössä. Isonen on yleensä Suomen evankelisluterilaisen kirkon konfirmoitu jäsen, joka on rippikoulunsa jälkeen päättänyt lähteä isoseksä. Isonen on rippikoulussa toimiva vapaaehtoinen, jonka tehtäväkuvaan kuuluu pienryhmien vetäminen ja rippikoulun ohjaajien apuna oleminen. Heillä on myös tärkeä vastuu ryhmähengen luomisesta ja ryhmäyttämisestä. Isoiset ovat rippikoululaisia tavallisesti vuoden tai kaksi vanhempia nuoria (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -b).

Tämän pohjalta lähdimme miettimään, kuinka voisimme kehittää yhteistyökumppanimme Lohjan seurakunnan isostoimintaa. Lähtökohtana oli huomioida Lohjan seurakunnan isostoimintaa, sen erityispiirteitä ja tarpeita. Käytyämme läpi Lohjan seurakunnan isostoiminnan rakennetta ja sisältöjä havaitsimme, että toiminnassa on jonkin verran hajanaisuutta vapaavalintaisten osallistumiskertojen, alueseurakuntiin jakautumisen sekä nuorten aikataulujen osalta. Nuoret eivät siis käy koko koulutusta yhdessä ja heiltä saattaa jäädä osa isoskoulutus kerroista väliin. Koulutuskerrat ovat myös lyhyitä ja täynnä asiaa, joten joistain aiheista saattaa jäädä jotakin sanomatta. Näiden havaintojen pohjalta totesimme, että paras keino yhteistyökumppanimme isostoiminnan kehittämiseksi olisi kaiken kattava ohjevihko,

jonka kaikki isokset saivat omakseen ja voisivat käyttää sitä itsenäisesti isostoimintansa tukena.

Opinnäytetyöksemme lähdimme kehittämään tätä produktia. Aloitimme selvittämällä isostoiminnan historiaa ja nykytilannetta, sen sisältöjä sekä isosten toimintamahdollisuuksia Lohjan seurakunnassa. Työtä tehdessämme pohdimme, mitä kaikkea produktimme tulisi sisältää, kuinka ilmaisemme asiat selkeästi ja oikeilla painotuksilla ja kuinka luomme siitä nuorille mielenkiintoisen.

2 ISOSTOIMINTA EV. LUT. KIRKOSSA

Isostoiminta ja rippikoulu ovat olleet osa Suomen evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyön ydintä jo pitkään. Isostoiminnan tarkoitus on luoda nuorille mahdollisuuksia oppia sosiaalisia ja hengellisiä taitoja sekä toimia seurakunnan toiminnassa vapaaehtoisina ryhmänohjaajina. Isoiset toimivat enimmäkseen rippikouluissa ja isostoiminta painottuukin enimmäkseen rippikoulussa toimimiseen. (Kirkkohallitus, 2016, s. 8–9)

2.1 Rippikoulu Suomessa

Rippikoulun nykytila viimeisimpien tietojen mukaan on varsin hyvä. Kirkon jäsenistä, noin 90 prosenttia käy rippikoulun ja 15-vuotta täyttävien ikäryhmästä noin 75 prosenttia. Rippikoulu on siis erittäin suosittu Suomessa, vaikka siihen osallistuminen on vapaaehtoista nuorelle. Nykyään Suomessa järjestetään vuosittain yli 2000 rippikoulujaksoa nuorille. Rippikoulun käyneistä nuorista noin 25 prosenttia aloittaa isostoiminnan (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -d). Tästä määrästä kuitenkin osa jättää isoskoulutuksen kesken tai ei muusta syystä päädy toimimaan isosena.

Vaikka rippikoulu suoritetaan yleisimmin vuonna, jolloin täyttää 15, niin myös monet suorittavat rippikoulun myöhemmällä iällä aikuisrippikouluissa. Aikuisrippikoulussa kävi vuonna 2018 noin 1000 yli 17-vuotiasta henkilöä (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -e). Aikuisrippikoulun käyvien määrä on lisääntynyt Suomessa viime vuosina jonkun verran. Aikuisrippikoulu käydään saman kirkkohallituksen rippikoulusuunnitelman pohjalta, mutta jokaiselle aikuiselle tulee luoda oma opintosuunnitelma, jossa huomioidaan oppijan tarpeet ja kiinnostuksen kohteet (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -a).

Rippikoulu on elämän ihmettelemistä ja oman Jumalasuhteen tutkimista. Rippikoulun sekä kristinuskon keskeinen sisältö liittyy juuri ihmisen ja Jumalan välisessä suhteessa. Rippikoulussa nuori pääsee tutustumaan omaan itseensä, kanssa ihmisiin sekä luomakuntaan. Keskeisiä kysymyksiä, joita rippikoulussa pohditaan ovat kysymykset hyvästä elämästä ja siitä, kuinka elää kristittyinä. Rippikoulu on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat saaneet kristillisen kasteen tai ovat siihen valmistautumassa (Kirkkohallitus, 2017, s. 11–13). Rippikouluun tuleminen ei siis edellytä kastetta, vaan kaste voidaan suorittaa ennen konfirmaatiota. Jotkut nuoret käyvät myös rippikoulun osallistumatta konfirmaatioon.

Rippikoulun käymiseen on useita eri vaihtoehtoja. Henkilö voi käydä rippikoulun leiri-, päivä-, tai iltarippikouluna. Rippikoulun sisältö on pitkälti sama, käy sitten leiri-, päivä-, tai iltarippikoulun. Päivä- ja iltarippikouluissa on vähemmän vapaa-aikaa ja ohjelma painottuu opiskeluun, tällöin muun muassa iltaohjelmat jäävät näkemättä. Päivärippikouluissa kokoonnutaan päiväsaikaan muutaman tunnin ajaksi. Usein päivärippikoulu kestää reilun viikon niin, että joka päivä opiskellaan. Iltarippikoulu on taas pidemmän aikavälin rippikoulumahdollisuus ja siinä kokoonnutaan yleensä kerran viikossa ja tällöin rippikoulujakso kestää noin puoli vuotta (Kirkkohallitus, 2017, s. 60).

2.2 Rippikoulun tavoitteet

Ensimmäinen rippikoulun tavoitteista on, että nuoret ovat osallisia, tulevat kuuliksi ja saavat vaikuttaa. Tässä tavoitteessa on keskiössä osallisuus. Osallisuus tarkoittaa ryhmään kuulumista, sekä nuoren mahdollisuutta vaikuttaa ja olla mukana suunnittelemassa yhteistä rippikoulua. Tämän tavoitteen sisään kuuluu myös tärkeänä osana yhteenkuuluvuus. Nuorelle on tärkeää saada rippikoulusta kokemus, jossa hän kokee olevansa ryhmän jäsen. Osallisuuteen kuuluu myös nuoren mahdollisuus olla mukana ilman erityisiä toiveita ja tavoitteita. Tällöin nuoren läsnäolo on jo hänen osallisuuttaan (Kirkkohallitus, 2017, s. 18–28).

Toisena rippikoulun tavoitteena on, että nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyttä ja iloa. Turvallisuus on tärkeä tavoite, sillä turvallisen tilan luominen rippikouluun antaa mahdollisuuden yhteyden pyhyden ja ilon kokemiseen ja tekee siitä turvallista. Tämän tavoitteen kannalta ryhmäyttäminen on erityisen tärkeää. Tämän tavoitteen onnistumiseen ohjaaja pystyy vaikuttamaan omalla suhtautumisellaan. Avoimena oleminen ja nuorten kunnioittaminen on tärkeää huomioida ohjaajan toiminnassa läpi rippikoulun. Rippikoulussa myös opiskellaan taitoja toisten kohtaamiseen ja kunnioittamiseen (Kirkkohallitus, 2017, s. 29–32).

Kolmas tavoite rippikoululle on, että nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen. Tämän tavoitteen keskeinen sisältö on oman hengellisen elämän löytämisessä ja hengellisestä elämästä oppimisessa. Nuori oppii rippikoulussa ja rippikoulumatkan aikana hengellisyydestä muun muassa jumalanpalveluksien ja yhteisten rukoushetkien kautta. Tavoitteena on, että nuori ymmärtää hengellisyyden olevan osa ihmisyyttä ja se on sisäänrakennettuna meihin. Hengellisyys on arkinen asia, joka näkyy omalla tavallaan kunkin ihmisen elämässä (Kirkkohallitus, 2017, s. 33–37).

Neljäs tavoite rippikoululle on, että nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta. Tämän tavoitteen taustalla on ymmärrys kristillisestä etiikasta. Vastuu itsestä tarkoittaa omaa ymmärrystä siitä, että nuori on Jumalan luoma ainutlaatuinen ihme, sekä ymmärtää itse olevansa arvokas ja tunnistaa

sen itsessään. Toisista ihmisistä huolehtimisen keskiössä on kultainen sääntö ja lähimmäisen rakkaus. Toisista huolehtimisen näkökulmaa pohditaan rippikoulussa diakonian kautta, sekä myötätunto- ja vuorovaikutustaitojen opettelulla. Luomakunnasta huolehtimisen takana on ymmärrys luonnon arvokkuudesta ja vastuusta Jumalan luoman luomakunnan huolehtimisesta (Kirkkohallitus, 2017, s. 39–42).

Viidentenä tavoitteena on, että nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä väliltä. Tämän tavoitteen tarkoitus on tuoda Luterilaisen opin peruspilarit, jotka löytyvät myös katekismuksesta, nuorten elämään niin, että he kokevat samaistumista. Kun opittu asia liittyy nuoren arkeen, on hänen helpompi olla mukana ja ymmärtää ja vahvistaa omaa suhdettaan kristittyinä elämiseen (Kirkkohallitus, 2017, s. 44–47).

Kuudentena tavoitteena on, että nuoret tahtovat kuulua kristuksen kirkkoon. Tavoitteen tarkoituksena on auttaa nuorta peilaamaan itseään ja omaan identiteettiään kristittyinä, seurakunnan ja kirkon jäsenenä. Ohjaajien tehtävä rippikoulussa on tukea nuorten kristillisen identiteetin kasvamista ja muovautumista nuoren näköiseksi. Tavoitteena on myös, että rippikoulun jälkeen nuori löytäisi oman paikkansa seurakunnasta ja kokisi kuuluvansa yhteyteen (Kirkkohallitus, 2017, s. 48–51).

2.3 Mikä on isonen

Isonen on vapaaehtoinen konfirmoitu nuori ryhmänohjaaja, joka toimii rippikoulussa. Isoet ovat yleensä rippikouluikäluokkaa vanhempia vähintään vuodella. Suurin osa isosista ovat seurakunnan kautta saaneet koulutusta tai ohjausta isosen tehtävään. Isosten tehtävinä on toimia ryhmänohjaajana rippikoulussa, osallistua hengellisen sisällön, kuten hartaushetkien ja jumalanpalveluksien valmisteluun, olla mukana ryhmähengen luomisessa, vapaa-ajan toiminnan ohjauksessa ja mahdollisesti avustamassa oppikokonaisuuksissa (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -b)

Leirimuotoisten rippikoulujen lisäksi isosia toimii myös muissa seurakunnan toiminnassa, kuten päivä- ja iltarippikouluissa sekä lasten leireillä. Suomalaisessa rippikoulussa isostoiminta on ollut jo kauan vakiintunutta toimintaa, joka on todella merkittävä maallikkopalvelun muoto kirkossa. Tämän tehtävän kautta isosten katsotaan pääsevän toteuttamaan kastettujen yhteistä pappetta. Seurakuntien järjestämä koulutus ja isostoiminta on iso ja tärkeä osa seurakuntien nuortentoimintaa, joka kutsuu rippikoulun jälkeen nuoria mukaan seurakuntayhteiseen. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -b)

Isostoiminta on Suomessa pitkään jatkunut perinne ja käytäntö. Ensimmäiset isokset tulivat samaan aikaan ensimmäisen leirimuotoisen rippikoulun kanssa 1937. Tuolloin ei puhuttu vielä isosista, vaan puhuttiin isosiskoista ja -veljistä. Ennen tätäkin Suomen kristillisellä ylioppilasliitolla oli jo tyttöleirejä 1930-luvulla, joilla mukana oli isosiskoja ryhmänohjaus tehtävissä. Nämä isosiskot ovat tietyllä tapaa alku nykymuotoiselle isostoiminalle. Rippikouluihin ja seurakunnan toimintaan isostoiminnan toi Irja Kilpeläinen sodan jälkeen 1947, taustallaan ajatus juuri Suomen kristillisen ylioppilasliiton isosisko-toimintamallista. Isosiskon tehtäväksi Kilpeläinen oli määritellyt kurinpidolliset asiat, jotka liittyivät erityisesti telttaryhmän vastuuseen, sillä leirikeskuksia ei ollut, sekä erilaiset käytännön tehtävät, kuten opetukseen osallistuminen ja iltaohjelman toteutus. (Porkka, 2004, s. 7–8.)

Rippikouluja oli aluksi Suomessa vain vähän, mutta ne yleistyivät nopeaa tahtia moniin seurakuntiin. Vuonna 1957 leirimuotoisia rippikouluja oli Suomessa 65, mutta jo neljän vuoden päästä vuonna 1961 samainen luku oli 207. Varsinainen isoskoulutus alkoi 1967-luvulla samaan aikaan, kun kirkolla oli alkanut koulutuskeskeisyyden aikakausi. Tuolloin puhuttiin isosiskojen ja -veljien valmennuskursista, jonka seurauksena heistä tuli leiririppikouluihin ryhmänohjaajia. (Porkka, 2004, s. 8.)

Isosiskojen ja -veljien tehtävänkuva on muuttunut siinä määrin nykyiseen tehtävänkuvaan, että aikaisemmin heidän roolinsa tärkeimmäksi tehtäväksi oli mielletty nuoren saaminen aktiiviseksi seurakuntalaiseksi ja jumalanpalveluselämään osalliseksi. Isosiskot ja -veljet leiririppikoulujen lisäksi siis kävivät myös

jumalanpalveluksissa, sillä he olivat omalta osaltaan roolimalleja rippikouluun siirtyville nuorille. Jo tuolloin huomattiin, kuinka tärkeää on isosiskojen ja -veljien rooli, sillä työntekijät olivat ikäeronsa vuoksi etäällä nuorista, kun taas isosiskot ja -veljet olivat samaistumismalleja ja hyvää vapaaehtoisaputyövoimaa (Porkka, 2004, s. 8.) Nykyään Isosen toimenkuvaan kuuluu suurimmaksi osaksi rippikoulut, eikä niinkään vapaa-ajan työ nuorten johdattamiseen seurakuntaan.

2.4 Isostoiminnan rakenne

Isostoiminnan rakenne vaihtelee seurakunnittain. Isostoiminta pitää sisällään seurakunnan järjestämää toimintaa, jossa nuoret voivat toimia isosena sekä koulutuksen, jossa he saavat valmiudet isosena toimimiseen. Isostoiminnan laajuus riippuu seurakunnan koosta ja mahdollisuuksista. Laajimmillaan isokset toimivat vapaaehtoisina seurakuntansa varhaiskasvatuksesta vanhustyöhön kaikessa seurakunnan toiminnassa ja pienimmillään rippikoulutyössä ja nuortotoiminnassa. Isosena toimiminen on usein ryhmänohjaamista erilaisissa tilanteissa, kuten rippikoulussa, kouluikäisten kerhoissa, nuortenilloissa tai vanhainkodeissa. Isosten laajan toimenkuvan myös rippikoulujen ulkopuolella on mahdollistanut suuri isosten määrä ja sen lisääntyminen isosuuden alkuaikojen jälkeen. Isokset voivat toimia vapaaehtoisina myös erilaisissa tapahtumissa esimerkiksi kojumyyjinä, lipaskerääjinä tai auttaa tilan järjestelyissä. Isosilla on myös usein mahdollisuus osallistua jumalanpalvelusten toteutukseen erilaisissa tehtävissä, kuten kolehdin keruussa, lukutehtävissä tai virsikirjojen jakamisessa. Isokset voivat myös mahdollisuuksien mukaan pitää hartauksia näissä eri tilanteissa. Se kuinka paljon mahdollisuuksia isosilla on seurakunnassa, riippuu pitkälti siitä, kuinka paljon resursseja seurakunnassa on isosten koordinointiin (Kirkkohallitus, 2016, s. 43).

Isostoiminta sisältää aina koulutuksen tai sitä vastaavaa toimintaa, joka valmistaa isokset heidän tehtäviinsä. Koulutuksen laajuus vaihtelee seurakunnittain. Pisimmillään isoskoulutus kestää noin 150 tuntia ja lyhimmillään vain kaksi tuntia (Kirkkohallitus, 2016, s. 43). Isoskoulutuksen rakenteet ovat seurakuntakohtaisia eikä niihin ole tiettyjä kaavoja, mutta ne voidaan jakaa neljään kategoriaan. Iltakoulumalli on yleisimmin käytetty isoskoulutuksen malli. Tässä mallissa Isokset

kokoontuvat säännöllisesti koulutuksen aikana ja käyvät läpi koulutuksen sisällöt erilaisten menetelmien kautta. Moduulimallissa on jonkin verran yhteisiä kokoontumisia mutta myös erilaisia vapaasti valittavia tapahtumia ja projekteja joihin isokset voivat osallistua. Lyhyiden intensiivikurssien mallissa koulutuskertoja on vähemmän, mutta ne ovat pidempiä esimerkiksi viikonlopun pituisia leirejä, joiden aikana pyritään käymään läpi paljon asiaa kerralla. Viimeisenä on nuorteniltamalli, jossa isoskoulutus sisällytetään muuhun nuortentoimintaan ja järjestetään matalalla kynnyksellä esimerkiksi nuorteniltojen yhteydessä. Usein isoskoulutus rakentuu jonkinlaisena yhdistelmänä näistä malleista erilaisin painotuksin. (Kirkkohallitus, 2016, s.44–45).

Isostoimintaa järjestetään usein tiimityönä, joten pienemmät seurakunnat järjestävät isostoimintaa usein yhdessä muiden seurakuntien tai järjestöjen kanssa. Suuremmissa seurakunnissa tämä on harvinaisempaa, sillä näillä seurakunnilla riittää henkilöstöresursseja järjestää toimintaa itsenäisesti (Kirkkohallitus, 2016, s. 50).

3 ISOSTOIMINNAN VAIKUTUS

3.1 Isostoiminnan tavoitteet

Isostoimintaa järjestetään, jotta isosena toimivat nuoret oppivat tärkeitä taitoja rippikoulussa toimimiseen. Isostoiminnan tavoite on myös olla merkityksellistä toimintaa rippikoulun käyneille nuorille ja mahdollisuus heille kasvaa seurakunnan yhteydessä. Isokset ovat myös seurakunnalle ja rippikoulutyölle korvaamaton apu, sillä ilman vapaaehtoisina toimivia isosia rippikoulujen järjestäminen nykyisessä muodossaan olisi mahdotonta. Esimerkin voimaa hyödynnetään vahvasti rippikoulutoiminnassa Suomessa. Nuorten toimintaa järjestämällä nuoria kiinnitetty myös seurakuntaan, joka takaa seurakunnalle jäseniä tulevaisuudessakin (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -b).

Keskeisimpänä tavoitteena isostoiminnassa on nuoren kokemus turvallisuudesta, ilosta, pyhydestä ja yhteydestä. Isostoiminnan tavoitteena on myös kehittää nuoren tietoja ja taitoja niin, että he pärjäävät heidän erilaisista tehtävistään, joita heidän eteensä tulee rippileiri ja seurakuntaelämässä. Tavoitteena on myös nuoren uskon vahvistaminen kolmiyhteiseen Jumalaan sekä ohjata nuorta elämään kristittyinä. (Kirkkohallitus, 2016, s.10–11, s. 21) Lohjan seurakunnalla on koettu, että isostoiminnan tärkeänä tavoitteena on myös antaa nuorelle paikka, jossa hän saa olla oma itsensä ja toteuttaa itseänsä sellaisena kuin on (Toni Virtanen, VS nuorisotyönohjaa, henkilökohtainen tiedonanto 13.8.2023).

3.2 Isostoiminnan merkitys nuorelle

Nuorelle isoskoulutus ja toiminta tulee usein juuri ennen hyvää taitekohtaa elämässä, jossa aletaan miettimään sitä kuka minä olen ja mitä minusta tulee, kun kasvan aikuiseksi. Kuten arvelimmekin, tuottamamme kyselyn ja haastatteluiden tulosten mukaan suurin osa nuorista kokee yhteisöllisyyden, esimerkiksi kaverit ja mukavan tekemisen kaikkein merkittävämpänä osana isoskoulutusta. Kuitenkin usein syvemmät merkitykset eivät kaikilla tule anonymisissä haastattelussa samalla tasolla esille. Haastatteluissa pääsimme sukeltamaan syvemmälle nuorille merkittävimpiin asioihin isostoiminnasta. Useissa haastatteluissa tuli ilmi, että haastateltavilla oli kokemuksia siitä, että koulutuksesta on ollut hyötyä koulutuksen jälkeenkin, vaikka eivät ole enää toiminnassa mukana. Yksi yleinen kokemus oli itsetunnon ja itsevarmuuden kehittyminen isostoiminnan myötä, johon liittyen esimerkiksi esillä oleminen ja julkinen puhuminen on ollut helpompaa. Kokemus myös turvallisesta yhteisöstä, joka saattoi olla joillekin ainoa paikka, jossa pystyi avoimesti jakamaan omia tunteitaan ja saada kokemuksen siitä, että erilaisuus on enemmän rikkaus kuin eroavaisuus siitä mitä ihmisen pitäisi olla (Kirkkohallitus, 2016).

Vanhemmilla isosilla, joita haastattelimme, hengellisyyteen liittyviä merkityksiä isostoiminnalla ei juurikaan ollut. Useimmat kokivat hengellisyyden pysyneen samana isoskoulutuksen alkamisen jälkeen. Useimmissa seurakunnissa

isostoimintaan ei juurikaan kuulunut hengellistä sisältöä yhteisten hartauksien tai Jumalanpalvelusten lisäksi, vaikka julistus kuuluukin seurakunnan perustehtävään. Haastatteluidemme mukaan nuoret eivät kuitenkaan kokeneet kaipaavansa lisää hengellisyyttä ja kokivat voivansa halutessaan puhua koulutuksessa omasta hengellisyydestään. Haastattelemamme työntekijä kertoi yrittäneensä tuoda isostoimintaan lisää hengellisyyttä mutta tämä oli aiheuttanut huonoja tuloksia ja jopa ajanut nuoria pois nuorten illoista, jos esimerkiksi ilta lopetetaan pakolliseen hartauteen. Hengellisesti orientoituneet nuoret kuitenkin päätyvät toimimaan vapaaehtoisina muita herkemmin. Nuorille, jotka osallistuvat seurakunnan toimintaan aktiivisemmin, tarjotaan enemmän mahdollisuuksia toimia vapaaehtoisina (Paintsil, 2019 s. 21).

4 TARKOITUS JA TAVOITE

4.1 Yhteistyökumppani

Yhteistyökumppaniksemme valikoitui Lohjan seurakunta. Yksi ryhmämme jäsen oli Lohjan seurakunnalla nuorisotyönohjaajan viransijaisena, joten yhteydenpito seurakuntaan on helppoa sen kautta. Lohjan seurakunnan nuorisotyöntiimi koostuu viidestä nuorisotyönohjaajasta ja kolmesta papista. Isosia Lohjan seurakunnalla on vuosittain 50–100 ja rippikouluja, joissa isokset toimivat on noin 20. Ensimmäisen vuoden isokset ovat yleensä tasaisesti kaikista Lohjan neljästä yhtenäiskoulusta. Vanhemmista isosista suurin osa on lukiolaisia, mutta myös ammattikoululaisia on pieni osa.

Lohjan seurakunnan isokoulutukseen kuuluu isosten yhteinen starttipäivä, johon kaikilla rippikoulun käyneillä nuorilla on vapaa pääsy. Starttipäivänä käydään läpi, mitä isokoulutus pitää sisällään ja tutustutaan toisiin isosiin. Vuoden aikana isosilla on noin 10 koulutuskertaa, joiden aikana käydään läpi isosena toimimisen kannalta tärkeitä aiheita, kuten ryhmän ohjaamista hartauden pitämistä ynnä

muuta. Osa näistä koulutuskerroista on vapaavalintaisia, mutta niistä pitää kuitenkin osallistua suurimpaan osaan. Koulutusvuoden lopussa järjestetään isko-leiri, eli isoskoulutusleiri, joka kestää viikonlopun verran. Isko-leirillä kerrataan vielä kaikki isosena toimimisen kannalta tärkeät asiat läpi, johon kuuluu esimerkiksi leikkien vetämistä ja ryhmän ohjaamistaitoja. Isoskoulutuksen aikana isosten kuuluu myös itsenäisesti osallistua nuorteniltaan, jumalanpalvelukseen sekä vapaavalintaiseen seurakunnan järjestämään tapahtumaan, jotta he oppivat tuntemaan seurakuntaansa. Lisäksi isosten tulee valmistella ja pitää hartaus nuortenillassa.

Lohjan seurakunnan isostoiminnassa näkyvät kaikki neljä isoskoulutuksen mallia. Osa koulutuksesta on iltakoulumallista koulutusta eli säännöllisiä tapaamisia. Moduulimallin mukaisia vapaavalintaisia tapahtumia, kuten Iltakirkko, asunnottomien yö tai bänditoimintaan ynnä muuhun vastaavaan toimintaan osallistuminen. Iskoleiri ja starttipäivä ovat lyhyiden intensiivisten kurssien mallin mukaisia toimintoja. Nuorteniltamalli näkyy siinä, että isosten on osallistuttava ainakin yhteen nuorteniltaan ja pidettävä hartaus nuortenillassa eli nuortentoimintaan osallistuminen on osana isoskoulutusta (Kirkkohallitus, 2016, s. 44–45).

4.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoitus lähti Lohjan seurakunnan tarpeesta tukea isosia kokonaisvaltaisemmin leiritoiminnassa. Toiminnasta puuttui kirjallista tukea, joka vähentäisi yksittäisen ohjaajan taakkaa ohjata nuoria, jos heillä on mahdollisuus helposti saada vastaus samasta paikasta usein kysytyihin kysymyksiin tai yleisiin pulmiin. Tarpeesta lähtien lähdimme suunnittelemaan PDF-vihkoa, joka voisi tulostaa paperiseksi versioksi työnimellä ”isosen aapinen”, jonka tarkoitus on vastata seurakunnassa havaittuihin puutteisiin koulutuksen yhteneväisyydestä eri koulutettujen isosten välillä.

Samankaltaisia vihkosia on ollut olemassa jo vuosia ja vastaavaa tuotetta on ollut käytössäkin eri seurakunnilla isostoiminnassa, mutta mikään jo olemassa oleva tuote ei vastaa suoraan Lohjan erityiskysymyksiin ja halusimme ottaa selvälle

tämän hetken tarpeita isostoiminnassa etenkin nuorten näkökulmasta koko ajan muuttuvan nuorten kulttuurin ja osittain myös nuorten maailmaa järjestyttäneiden poikkeusvuosien takia.

Ryhmällämme oli myös henkilökohtainen syy lähteä rakentamaan tämän teemaista oppinäytetyötä. Isostoiminta on ollut meille kaikille tärkeä osa omaa nuoruutta ja isostoiminta on todella lähellä sydäntä. Toiminnassa on kaikissa seurakunnissa kuitenkin aina puutteita ja kehitettävää, joten siitä oli myös helppo löytää opinnäytetyön aihe. Isostoiminnan kehittäminen on usein seurakunnissa haastavaa, sillä monissa seurakunnissa ei ole kahta tai kolmea rippikoulusta vastaavaa työntekijää enempää. Tämän takia isostoiminnan kehittäminen usein jää takalalle monissa seurakunnissa, joka on ymmärrettävää resurssipulan vuoksi ja onhan se todettavaa, että vanhojen tuttujen tapojen käyttäminen on helpompaa kuin uuden kehittäminen.

4.3 Tavoitteet

Pohjimmaisena tavoitteena opinnäytetyöllämme on luoda jotain pysyvää ja oikeasti kohderyhmällemme sopivaa ja hyödyllistä materiaalia. Tavoitteena ei ole keksiä isostoimintaa uudestaan tai mullistaa sitä Lohjalla, vaan tuoda tukea toimintaa varten niin nuorille kuin ohjaajillekin. Tavoitteenamme on avata nuorille minkälaisia asioita toiminnan aikuiset heiltä odottavat ja minkälaisia taitoja on hyvä harjoitella. Tavoitteena on myös tukea vihon avulla leirejä, joissa ei välttämättä ole työntekijöitä, joilla olisi lähempää kosketusta isostoimintaan. Se saattaa aiheuttaa tilanteita, jossa leirillä kukaan ei välttämättä osaa vastata nuoren toivomalla tavalla kysymykseen, jolloin mahdollisesti vihkosta voisi löytyä vastaus.

Tärkeäksi osaksi tavoitteita havaitsimme myös kynnyksen madaltamisen vihon käyttöä varten, ottaen huomioon kohderyhmämme. Tavoitteena on luoda vihkosta sellainen, että se on helposti saatavilla tarvittaessa ja kaikki toiminnassa mukana olevat tietäisivät tilanteen tullessa mistä vihon löytää. Tämän lisäksi sen avaaminen ja selaaminen tuntuisi luonteelta tavalta etsiä ratkaisuja ongelmiin tai lisätä omaa tietämystään. Tätä varten loimme digitaalisen PDF-tiedoston,

jonka voi tulostaa halutessaan. Tulostetuita versioita tulisi muutamia kappaleita leireille mukaan ja PDF-tiedosto olisi kaikille toiminnassa mukana oleville saatavilla netin kautta, johon heille jaetaan WhatsApp-ryhmässä linkki.

Tavoitteenamme oli myös saada nuorten ääni kuuluviin, niin että mahdollisimman monen nuoren mielipiteitä voitaisiin ottaa huomioon lopullisessa produktissa. He myös pääsisivät itse näkemään oman vaikutuksensa työn lopputulokseen, joka luo osallisuuden tunnetta, joka puolestaan toivottavasti sitouttaa nuorta toimintaan paremmin.

5 PROSESSIN KUVAUS JA MENETELMÄT

Aloitimme prosessimme laatimalla suunnitelman opinnäytetyöllemme. Suunnitelmaa tehdessä laadimme samalla aikataulun prosessillemme. Suunnitelman valmistuessa laadimme kyselyn yhteistyöseurakunnillemme, johon kuuluu Lohjan seurakunnan lisäksi: Porvoon suomalainen seurakunta, Lauttasaaren seurakunta, Helsingin tuomiokirkkoseurakunta, Haminan seurakunta. Kyselyssä seurakunnan isokset pääsivät vastaamaan avoimiin ja suljettuihin kysymyksiin koskien omaa kokemustaan isoskoulutuksesta. Kyselyiden lisäksi laadimme henkilökohtaisia haastatteluja työntekijöiltä ja täysi-ikäisiltä kokeneilta isosilta. Kyselyistä ja haastatteluista muodostuneen aineiston avulla laadimme aiheet, joita haluamme käydä läpi opinnäytetyömme liiteosassa, eli isoselle tarkoitettussa tukipaketissa. Yhteistyötahona kanssamme toimii Lohjan seurakunta, jonka kanssa olimme alustavasti jo olleet yhteydessä asiasta ennen opinnäytetyöprosessin aloittamista, joten yhteistyökumppanin löytäminen oli helppoa. Kyselyissä käytimme myös muita seurakuntia vertailukohtina ja niihin valikoitui seurakuntia, joissa joku ryhmämme jäsen oli toiminut työntekijänä tai harjoittelussa aikaisemmin, jotta isoskoulutuksen paikallinen rakenne olisi entuudestaan tuttua ja helposti vertailtavissa ja kontaktihenkilöt helposti tavoitettavissa.

5.1 Suunnitelman laatiminen

Suunnitellessa opinnäytetyötämme aloitimme kartoittamalla sen tarkoituksen ja tavoitteen. Tiivistettynä visiomme on luoda Lohjan seurakunnan isosille tukipaketti, jota he voivat käyttää rippukoulussa tukemaan heitä eri isosen tehtävissä. Suunnittelun aikana tutustuimme kehittämishankkeeseemme liittyviin aikaisempiin tutkimuksiin, esimerkiksi evankelisluterilaisen kirkon isostoiminnasta sekä isoskoulutuksen uudistamiseen liittyvään tutkimukseen, joka oli laadittu rippikoulu-uudistuksen rinnalla. Tämän lisäksi tutustuimme uusimman rippikoulukyselyn julkisiin aineistoihin. Suunnitelmassa kerroimme myös työelämäyhteistyökumppanistamme, joka on Lohjan seurakunnan nuorisotyö. Tämän yhteistyökumppanin saimme jo ennen opinnäytetyöprosessin aloittamista.

Seuraavaksi suunnitelmaa laatiessa avasimme opinnäytetyömme keskeiset käsitteet ja kehittämistyössämme käytettävät menetelmät. Näissä kävimme läpi sen, mitä tarkoittaa rippikoulu, isosuus ja sen historia, nuorten vapaaehtoistoiminta, hengellisyys, motivaatio ja yhteisöllisyys. Tämän jälkeen kerroimme suunnitelmassamme kehittämishankkeemme prosessin kuvauksesta, eli kerroimme käyttävämme yhteiskehittämismenetelmää, jonka avulla hyödynnämme nykyisten ja vanhojen isosten, sekä työntekijöiden kokemusta ja näkökulmaa, sekä tarpeita alustana kehittämistyöllemme. Samassa avasimme prosessin kulkumme suunnitelmaan.

Lopuksi suunnitelmassamme kerromme eettisyyteen ja tuotettavuuteen liittyviä näkökulmia, useat niistä liittyivät produktimme sisällön valintaan ja siihen, jos nuori toimii niiden avulla väärin. Samalla pohdimme paperisen ja sähköisen version välillä ekologisuus ja kestävyys näkökulmasta. Avasimme suunnitelmaan myös sosiaalialan näkökulmaa opinnäytetyössämme, nostimme esille rippikoulukyselyn avulla nähtävän rippikoulun tukemisen nuorten hyvinvoinnissa, dialogisuuden, ryhmän kehitysvaiheet ja isoskoulutuksen kautta tulemisen paremmaksi kuuntelijaksi.

Saatuamme valmiiksi produktiin tulevan tietopohjan, lähdimme suunnittelemaan sille ulkoasua. Muutaman luonnoksen jälkeen huomasimme pitävämme

värikkäästä versiosta, jossa on yhtenäinen teema. Täten valitsimme vesivärit teemaksemme ja teimme jokaiselle paketin suuremmalle sisällölle oman värisensä vesiväriteemaisen ulkoasun. Ulkoasusuunnittelussa hyödynsimme Canvan maksuttomia pohjia. Fonttiin ja erilaisiin merkkeihin halusimme rentoa olemusta ja hiukan sarjakuva sekä piirrosmaisuutta. Löysimme tarkoituksen mukaisen fontin ja piirustustyylillä valmistettuja elementtejä, kuten nuolia ja huutomerkkejä vahvistamaan visiotamme. Myöhemmin harkitsimme valokuvien lisäämistä produktiimme. Meille tuli hyvä tilaisuus käyttää produktissamme Lohjan seurakunnan leirikeskuksessa, Saarikossa otettuja valokuvia, joissa kukaan ei ollut tunnistettavissa. Koimme kuvat hyviksi ja ne mielestämme täydensivät produktiamme, joten päätimme lisätä ne siihen.

5.2 Aineiston laatiminen

Aloimme kokoamaan aineistoa haastattelujen, sekä kyselyjen pohjalta, joita olimme teettäneet useammalle seurakunnalle. Näiden kyselyjen ja haastattelujen vastausten perusteella, meidän oli helppo lähteä kokoamaan produktiimme niitä osa-alueita, jotka kiinnostivat isosia ja joista olisi hyötyä isosille. Päädyimme tekemään produktin, jossa on viisi osaa, ensimmäiseksi teoreettinen osa ja sen jälkeen isosuuteen ja isosen tehtäviin liittyvät osat, joita on neljä meidän produktissamme. Jokaisen osa-alueen loppuun on myös liitetty lyhyt ”muista nämä:” lista, jossa on kiteytettynä pääpointit tiivistelmän omaisesti.

Teoriaosuudessa käydään läpi ryhmän kehityksen vaiheet Tuckmanin mallin mukaan, joka on yleisesti käytetty teoria ryhmän kehityksen vaiheista. Tuckmanin mallin lisäksi käydään läpi myös turvallisemman tilan periaatteet. Halusimme ottaa nämä asiat aivan produktin alkuun, sillä koimme nämä teoriat tärkeiksi ryhmän kanssa toimiessa. Ryhmän kehityksen vaiheisiin kuuluu viisi vaiheita, jotka ovat muodostuminen, kuohunta, yhdenmukaisuus, hedelmällisen yhteistyön vaihe, sekä lopetusvaihe (Jyväskylän yliopiston kielikeskus, i.a.). Näiden huomiointien avulla isosta muun muassa valitsemaan parhaiten toimivat menetelmät ryhmän kanssa toimimiseen sekä leikit ja sketsit, jotka toimivat parhaiten juuri

tässä ryhmän vaiheessa. Turvallisemman tilan periaatteissa käydään läpi tärkeitä huomioita siitä, kuinka saadaan luotua turvallisempi tila kaikille osallistujille. Turvallisemman tilan periaatteissa mainitaan jokaisen henkilökohtaisesta fyysisestä ja psyykkisestä tilasta ja sen kunnioittamisesta sekä yleisesti kaikkien kunnioittamisesta (yhdenvertaisuus.fi i.a.). Nostimme nämä ylös sen takia, että ne ovat hyvä ohjepohja ryhmässä toimimiselle, jotta kaikilla olisi hyvä ja turvallista olla niin fyysisesti, kuin henkisesti.

Isosuutta ja sen osa-alueita käsittelemme neljässä osassa. Ensimmäisessä osassa käymme läpi sitä, kuka isonen on, ja mikä on hänen roolinsa ryhmässä ja suhteessa sen muihin jäseniin. Tämä aihealue valikoitui tähän, sillä isosena toimiessa on tärkeä tiedostaa missä roolissa hän on toimimassa. Tässä aihealueessa käymme myös läpi Lohjan seurakunnan linjauksia, sekä isosta osana erilaisia tiimejä.

Toisessa osassa käsittelemme ryhmänohjaamista. Ryhmänohjaaminen on oikeastaan isosen tehtävien perusta. Isosen toimiessa isosena, hänellä on oikeastaan aina joko pienryhmä, tai koko leirin kokoinen ryhmä ohjeistettavanaan. Tässä aihealueessa käymme myös läpi vinkkejä erilaisten ryhmien kanssa toimimiseen, sillä siihen oli kyselyissä, sekä haastatteluissa toivottu avustusta ja se oli koettu vaikeaksi isosena toimiessa.

Kolmantena aihealueena käsittelemme iltaohjelmaa. Moni isonen kokee iltaohjelmat isosuuden suolaksi, eli parhaaksi asiaksi, joten meidän oli syytä myös tämä osa-alue pilkkoa. Tässä osa-alueessa käymme läpi iltaohjelman erilaiset osat, joita ovat sketsit leikit ja laulut. Iltaohjelma osio alkaa iltaohjelman suunnittelusta ja siitä, mitä on hyvä ottaa huomioon, kun iltaohjelmaa suunnittelee. Sketseistä käydään läpi, mikä on tärkeää ottaa huomioon sketsejä vedettäessä ja niitä harjoitellessa. Leikkejä käydään läpi yleisesti sekä kategorioittain eri leikkityyppien osalta. Tässä osiossa käydään myös läpi mitkä leikit ja sketsit sopivat mihinkin ryhmän kehitysvaiheisiin.

Neljäntenä aihealueena käsittelemme hartautta, johon kuuluu hartauselämä ja hartauksien pitämistä sekä Raamatun käyttäminen. Hartaus osiossa käymme

läpi hartauselämää ja sitä, mitä kaikkea siihen kuuluu. Lisäksi Lohjalla isosilla on vastuuta hartauksien pitämisessä leirillä, joten käsittelimme sitä, kuinka suunnitella ja toteuttaa hartauksia ja mitä on tärkeä huomioida. Tämän aihealueen loppuksi käsittelemme myös Raamattua isosen työkaluna rippileirillä.

5.3 Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät

Halusimme pitää opinnäytetyön mahdollisimman työelämälähtöisenä ja koemme vanhat isokset suureksi voimavaraksi. Heillä on lähin kosketus siihen, mitä isous on ja ovat useimmissa tilanteissa kerenneet sitä vähän reflektoidaan. Käytimme kehittämistyön menetelmänä yhteiskehittämistä, eli palvelun käyttäjien osallistamista palvelun kehittämiseen (Keskitalo & Vuokila, 2021, s. 9). Tämä menetelmä sopii opinnäytetyöhömme hyvin, sillä usein kokemuspohja kertoo paljon siitä mitä on aikaisemmin tehty hyvin ja mitä jäi puuttumaan etenkin isoskoulutuksen kaltaisessa vapaa-ajan toiminnassa.

Yhteiskehittäminen osoittautui opinnäytetyötä tehdessä todella hyväksi menetelmäksi. Yhteiskehittäminen, jossa otetaan toimintaan osallistuvia tai osallistuneita mukaan kehittämisprosessiin, on nuorten kanssa toimiessa erittäin tehokas menetelmä, joka tuo nuoria lähemmäs toimintaa ja parhaassa tapauksessa antaa nuorelle onnistumisen ja osallisuuden kokemuksen. Yhteiskehittäminen tuo myös uutta näkökulmaa, jolle usein ammattilainen on sokea, joka saattaa pahimmassa tapauksessa viedä toimintaa kauemmas siitä, mitä nuoret itse haluavat toiminnalta. Toiminta on niin sanotusti ammattilaisten näköistä enemmän kuin nuorten näköistä. Nuorten haastattelu ja kyselyt toivat korvaamatonta tietoa siitä, millaisia kokemuksia erilaisilla ihmisillä on toiminnasta ja miten me ryhmänä voimme ottaa mahdollisimman hyvin kaikki erilaiset oppijat ja uskovat oppinäytetyön produktissa huomioon. Oli myös hienoa nähdä, miten innokkaasti kehittämiseen lähdettiin mukaan ja miten avoimesti haastatteluissa kerrottiin omista kokemuksista.

Yhteiskehittämisen haasteeksi havaitsimme sen, että kyselyyn vastanneista tai haastateltavista vain muutamilla on kokemusta isoskoulutuksesta isosen roolin

ulkopuolelta. Vastauksia tulee tulkita sen mukaan, että vastaajat eivät ole alan ammattilaisia, kuitenkin kunnioittaen vastaajien uniikkia näkökulmaa toiminnasta sisältä päin.

Kyselyt toteutettiin useassa seurakunnassa käyttämällä samaa kyselylomaketta. Eri seurakunnissa kyselyä jaettiin kohdeseurakunnan valitsemilla alustoilla mahdollisimmat hyvän vastausmäärän saamiseksi. Joissain seurakunnissa kyselyä jaettiin Instagram storyssa, kun taas joissain sitä jaettiin suljetussa WhatsApp-ryhmässä. Oli myös seurakuntia, joissa pääsimme konkreettisesti paikanpäälle tuottamaan oppitunnin ohessa kokonaisille ryhmille kyselyä. Niissä seurakunnissa, joissa emme päässeet paikanpäälle meidän kanssamme yhteistyötä tekevät nuorisotyöntekijät hoitivat kyselyn jakamisen.

Kysely teetettiin seitsemässä seurakunnassa isosille. Kohdeseurakunnat valikoituivat niin, että, joku ryhmämme jäsenistä tunsi kyseisen seurakunnan isoskoulutusrakenteen valmiiksi, jolloin vertailu oli helpompaa. Kyselyssä pyrimme kartoittamaan sitä, millä osa-alueilla kaivataan eri seurakuntien kontekstissa kehittämistä ja minkälaisia asioita heiltä voisi mahdollisesti ottaa omaan produktiimme. Saimme kyselyyn yhteensä 130 käyttökelpoista vastausta, josta on siivlöity selkeästi asiattomat vastaukset pois, jossa ei ole vastattu kysymyksiin ollenkaan. Kyselyyn vastanneista nuorista 30 prosenttia oli Lohjalta, seitsemän prosenttia Viidistä, kymmenen prosenttia Helsingin tuomiokirkkoseurakunnasta, 14 prosenttia Lauttasaaresta, 16 prosenttia Porvoosta, 13 prosenttia Pakilasta ja kymmenen prosenttia Haminasta. Kysely tuotettiin Microsoft Forms pohjalla (liite 2) ja oli täysin sähköinen.

Kyselyn käsittelyssä keräsimme samankaltaisia vastauksia yhteen ja tarkastelimme mitkä teemat nousivat eniten esille, joihin voisimme produktia varten eniten keskittyä. Kyselystä nousseet kehittämistarpeet olivat yllättävän yhteneväisiä. Noin 40 prosenttia kyselyyn vastanneista isosista olivat kaivanneet isoskoulutuksensa aikana enemmän tukea pienryhmänohjauksissa, ongelmatilanteiden ratkaisussa sekä vapaa-ajan ohjaamisessa leireillä. Eniten esillä ollut tuen tarve nuorilla oli hengellisyyteen liittyvissä teemoissa, kuten hartauden pitämisessä ja jumalanpalveluselämään osallistumisessa, joka oli haasteena melkein 70

prosentilla. Haastatteluidemme mukaan hengellisyys mielletään helposti isosten keskuudessa isoskoulutuksen mystisimmäksi osaksi, jonka kanssa on tarkoitus kasvaa ajan kanssa, joka ei missään nimessä tullut yllätyksenä.

Kyselyiden tulosten tulkitsemisessa piti ottaa useita asioita huomioon, kuten se kuinka paljon kokemusta vastaajalla on toiminnasta, ja missä hän on käynyt isoskoulutuksen. Kokemus kertoo esimerkiksi siitä, miten tuore mielipide on toiminnasta ja muistaako kaikkea mitä on käynyt esimerkiksi kolme vuotta taaksepäin. Seurakunnasta, jossa isoskoulutus on käyty, on myös tärkeä tietää, sillä isostoiminnan muotoa ei ole juurikaan määritelty, joka johtaa suuriinkin eroavaisuuksiin toiminnassa paikkakunnittain. Tulosten arvioinnissa on myös tärkeää ottaa huomioon kyselyihin kulunut vastausaika, joka oli viisi minuutin luokkaa keskimäärin, joka vaikuttaa varmasti siihen miten syvällisiä vastauksia on annettu. Myös se missä seurakunnat ovat jakaneet kyselyä ei ollut täysin meidän käsissämme, ja osa seurakunnista jakoi kyselyä yksityisissä WhatsApp ryhmissä, kun taas toiset jakoivat sen julkisessa Instagramissa, joka vaikuttaa paljon siihen minkälaisia vastaajia näillä saadaan.

Teetimme kyselyä useille eri seurakunnille, mutta produktin kannalta oli tärkeä tulkita Lohjan vastaajia eri valossa, sillä heillä on suora kokemus Lohjan isoskoulutuksen erityisyydestä. Kuitenkin koimme, että muiden seurakuntien isosten ja työntekijöiden haastattelulla ja kyselyjen teettämisellä heille on paljonkin arvoa hakemalla näkökulmaa myös muualta. Halusimme vastausta erityisesti kysymykseen, "mitä teidän seurakunnassanne tehdään hyvin?" ja verrata sitä Lohjan vastauksiin ja pohdimme sitä, miten näitä vahvuuksia voitaisiin hyödyntää muualta ja tuoda Lohjalle produktimme kautta.

Kyselyiden perusteella suurin osa vastanneista kaipaisi isoskoulutuksessa enemmän tukea ja vinkkejä ongelma ja haastetilanteisiin, pienryhmän ja vapaa-ajan ohjaamiseen, oman jaksamisen tukemiseen sekä hengellisen elämän harjoittamiseen isostoiminnassa. Näiden lisäksi kaivattiin selkeytystä isosten vastuusta ja tehtävistä, sekä vastauksia erilaisiin kysymyksiin, esimerkiksi onko isosella vai tiolovelvollisuus?

Kyselyiden lisäksi tuotimme henkilökohtaisia haastatteluja (liite 3), joihin osallistui jo 18 vuotta täyttäneitä kokeneita isosia, jotka valikoituivat yleisen kiinnostuksen perusteella tai seurakunnan työntekijöiden suositteluina. Haastattelimme täysikäisiä, sillä heillä on jo paljon kokemusta isostoiminnasta monesta näkökulmasta, eivätkä tarvitse erikseen huoltajan lupaa osallistua haastatteluun. Haastattelimme jokaisesta kohdeseurakunnasta noin keskimäärin kahta täysi-ikäistä konkari-isosta, eli toiminnassa aktiivisesti pitempään olleita isosia. Samassa haastattelimme myös kohdeseurakuntien isoskoulutuksen parissa työskenteleviä nuorisotyönohjaajia ja pappeja, sillä tahdoimme myös tietää heidän näkemyksensä seurakuntansa isoskoulutuksen vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Etenkin Lohjan seurakunnan työntekijöiden tarpeiden kuuleminen oli äärimmäisen tärkeää muodostaessamme produktimme tietopohjaa. Haastatteluissa saimme selville syvemmin nuorten kokemuksia ja heille tärkeitä puutteita nykyisessä isoskoulutuksessa. Lisäkysymysten esittämis- mahdollisuus toi tarvittavaa kontekstia, jota kyselyistä ei saanut selville. Haastatteluiden kautta saimme myös ammattilaisten näkökulmaa, joka on tärkeä osa yhteiskehittämistä, että työssä näkyy myös ammattilaisten näkökulma.

5.4 Arviointi

Produktista pyysimme arvioita itsellemme tuttujen seurakuntien isosilta ja työntekijöiltä. Saimme palautetta Lohjalta, Porvoosta, Haminasta, Korsosta, Helsingin tuomiokirkkoseurakunnalta, Pakilasta sekä Vihdistä. Palautetta keräsimme haastatteluilla, sekä sähköpostin ja viestin välityksellä. Lopullista palautetta meille kerätyi todella paljon, joiden pohjalta lähdimme viimeistelemään produktiamme lopulliseen muotoonsa. Tärkein palaute tuli Lohjalta, isostoiminnasta vastaavalta työntekijältä, sillä hän on se, joka päättää tuleeko meidän tekemämme materiaali käyttöön lopulta.

Palaute oli suurilta osin erittäin positiivista, mutta myös korjaus- ja kehitysehdotuksia tuli paljon. Korjausehdotukset painottuivat lähinnä kielelliseen ilmaisuun, sekä sisältöön, joka ei ollut täysin linjassa Lohjan seurakunnan isostoiminnan rakenteiden kanssa. Kielellisen ilmaisun palautetta tuli esimerkiksi epäselvistä tai

puhekielistä lauseista, joista pyrimme muokkaamalla tekemään helpompi luki-
sia, jotta teksti selkeämpää. Pyrimme ottamaan kaiken palautteen mahdollisuuksien
mukaan lopulliseen työhön, jotta työstä tulee sellainen, johon Lohjan nuoret
ja työntekijät voivat sitoutua. Korjaukset teimme ryhmänä ja saimme muokattua
ja lisättyä palautteen pohjalta olennaisia ja tärkeitä asioita. Saimme reagoitua
kaikkeen palautteeseen ja jaoimme yhteistyökumppanillemme valmiin version.
Lohjan seurakunnan isostoiminnasta vastaavan nuorisotyönohjaan (henkilökoh-
tainen tiedonanto 8.8.2023) antama palaute oli työmme kannalta tärkein. Hän piti
produktimme ulkoasusta ja sisällöstä. Häneltä saamamme muokkausehdotukset
koskivat lähinnä kirjoitusasua ja kuinka voisimme ilmaista asiat niin, että pää-
paino on oleellisimmissa asioissa, kuitenkin huomioiden myös vähemmän oleel-
liset asiat. Sekä pieniä lisäyksiä ja huomioita, kuten että useammassa kohdassa
voisi mainita uudelleen kaikkien huomioimisen.

6 POHDINTA

6.1 Eettisyys

Isoskoulutusta kehittäessä pohdimme, kuinka teemme produktista tarpeeksi ylei-
sesti toimivan ilman, että jätämme mitään erityisolosuhteita tai -tilanteita huomi-
oimatta. Yhteiskehittäminen nosti myös pohdintaa siitä, minkä verran voimme
painottaa nuorten antamaa palautetta. Nuoret eivät kokemuksestaan huolimatta
ole nuorisotyön ammattilaisia. Osaa nuorten palautteista oli vaikea hyödyntää,
sillä ne olivat osittain ristiriidassa Lohjan seurakunnan isostoiminnan sääntöjen
ja isoskoulutuksen linjausten kanssa. Pyrimme huomioimaan kaikki palautteet,
vaikkemme niitä olisi käyttäneetkään. Kyselyitä oli jaettu, myös instagramin story
osiossa, sinne olisi voinut vastata, joku joka ei ollut isonen, mutta kyselyvastauk-
sia lukiessamme kaikki vastaukset vaikuttivat rehellisiltä isosten vastauksilta.

Haastattelut teetimme täysi-ikäisille konkari-isosille. Heille oli helppo teettää haastattelut, sillä luvan kysyminen oli vain heidän päätöksensä, eikä tarvinnut kysellä huoltajien lupia. Haastatteluja varten teimme haastattelulupa asiakirjan, jonka allekirjoitti sekä haastattelija ja haastateltava. Asiakirjassa mainittiin, että vain opinnäytetyöntekijät pääsevät käsiksi haastattelujen tuloksiin. Lisäksi haastateltavat pysyivät anonyymeinä, eikä sellaisia vastauksia ole käytetty, joista voisi tunnistaa vastaajan.

Varsinaisia eettisiä ongelmia työmme kanssa ei ilmentynyt. Vaikka emme varsinaisesti tutkineetkaan ihmisiä, keräsimme heidän kokemuksiaan isostoiminnasta. Kyselymme ja haastattelumme tehtiin käsittelemättä kenenkään henkilötietoja. Näin turvasimme osallistujien henkilötiedot. Osallistuminen oli vapaaehtoista ja osallistumisesta kieltäytyminen esteetöntä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019 s7–8). Olemme ottaneet huomioon ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisten suositukset. Olemme perehtyneet aiheeseemme ja tutkimuseettisiin ohjeistuksiin sekä selvittäneet mahdolliset esteellisyytemme. (Arene, 2020 s. 14).

6.2 Tavoitteiden toteutuminen ja havaintoja prosessista

Tavoitteisiin pääseminen joiltain osin on toistaiseksi vielä vaikea arvioida, sillä päätavoitteenamme oli luoda oikeasti hyödyllinen ohjevihko isoselle. Se ottaako nuoret vihkoa käyttöön ja onko siitä heille käytännön hyötyä, on toistaiseksi vain ajan kysymys. Tällä hetkellä saadun palautteen mukaan Lohjan seurakunnan nuorisotyöntekijöiden mielestä ohjevihko on hyödyllinen heille tukemaan isoskoulutusta ja saimme ylipäättään positiivista palautetta Lohjan nuorisotiimiltä. Palautetta on myös saatu muutamilta kyselyyn vastanneilta tai haastatelluilta nuorilta, jotka ovat myös antaneet positiivista palautetta vihkosta.

Rakentavaakin palautetta esimerkiksi ohjevihon suppeudesta aiheisiin liittyen saimme myös, mutta koemme opinnäytetyön laajuuden mahdollistavan vain pintaraapaisun isostoiminnan tukemisesta, sillä toiminnasta voisi helposti kirjoittaa

paljon pidemmän ja laajemman työn, jossa voisi ottaa enemmän huomioon nuoria askarruttavia aiheita, kuin vain suoraan isostoimintaan sidonnaisia teemoja esimerkkinä leikkien pitäminen.

Saimme ideoita myös luoda applikaatioita puhelimelle, joita voisi mahdollisesti muutkin seurakunnat hyödyntää ihan jopa suomenlaajuisesti. Tämä voisi olla mahdollinen jatko tämän kaltaiselle tuotteelle, joka oli valitettavasti mahdotonta toteuttaa tällä hetkellä, sillä applikaatio vaatisi budjettia ja osaamista, joita Lohjalla tai rymällämme ei ollut työtä varten tarjota.

Meillä oli myös ideoita kehittää useampia ohjevihkoja, jotka laajentavat tiettyjä osioita nykyisestä vihkosta. Osa-alueena voisi esimerkiksi olla ohje minkälaisia leikkejä voisi vetää milloinkin, sekä yksityiskohtaisempia leikkien ohjeistuksia ja kulkua. Päätimme kuitenkin pitää leikki, sketsi sekä hartausmateriaalitkin erillään tästä ohjevihkosta, sillä tarkoituksemme oli luoda tukimateriaali, eikä materiaali-pankkia. Jos olisimme lisänneet materiaalipankin ohjevihkoomme, sen koko olisi paisunut jopa yli sataan sivuun. Tällöin ohjevihko olisi ollut massiivinen, eikä niin helposti lähestyttävä suuren kokonsa vuoksi. Vaikka ohjevihkoja olisi useampia, joista osa täydentäisi pohjaa, jäisi se myös herkästi epäselväksi.

Mietimme myös opinnäytetyön alkuvaiheissa, että voisimme kehittää ohjevihkoa rakentaen isomateriaalit vihon kanssa yhdenmukaiseksi, jolloin vihkosta voisi tulla tehtäväkirja, jossa on vinkkejä, mutta keskittyisi isoskoulutuksen suoraan tukemiseen eikä niinkään isosen leiritoimintaa avustamaan, johon päädyimme lopullisessa työssämme. Lohja ei kuitenkaan kaivannut kokonaisvaltaista uudistusta isoskoulutuksensa rakenteeseen ja koko isoskoulutuksen uudelleen muotoilu olisi todennäköisesti ollut liian laaja alue tuottaa opinnäytetyömme produktina.

6.3 Toteutus suhteessa teoreettisiin lähtökohtiin

Teoreettisista lähtökohdista ei tullut juurikaan yllätyksiä. Asiakasryhmä on ryhmällemme tuttu ja toiminta, jota varten produkti luotiin on myös tuttua. Asiakasryhmä ja toiminta oli kaikille ryhmäläisille tuttua pitkästä isostaustasta, sekä ryhmäläisemme ovat työskennelleet kohderyhmän parissa muun muassa työharjoiteluissa, ja kesätöissä. Ehkä mielenkiintoisena nostona oli se, kuinka innokkaasti lähes kaikki nuoret osallistuivat kehittämiseen kysyttäessä, joka ei ollut missään nimessä oletuksena. Usein nuoria pidetään vähän passiivisina osallistujina monissa toiminnoissa, mutta intoa osallistua ja kertoa omaa näkemystä oli enemmän kuin odotettiin.

6.4 Ryhmän ammatillinen kehitys

Ammatillisesti kehittymistä tapahtui varmasti paljon koko ryhmän kesken. Opin näytetyötä tehdessä pääsimme toimimaan useiden eri seurakuntien kanssa ja tapaamaan paljon nuoria ja kuulemaan heidän mielipiteitään. Tämä opetti tietynlaista tiedon siivilöintiä, useissa haastatteluissa nuorilla oli paljon vastauksia kysymyksiin, joita juurikaan voitu hyödyntää produktissa tai raportissa ja haastatteluiden tärkeiden osien löytäminen ja ihan suoraan myös haastattelemisen kehittyi selkeästi niitä tehdessä.

Verkostoitumisesta saimme myös tärkeän oppitunnin. Huomasimme, että yhteistyön luominen ei ole aina mahdollista muutamalla sähköpostilla, vaan vaatii enemmän vaivaa ja paljon enemmän aikaa, kun aluksi kuvittelimme, vaikka kyseessä oli meille entuudestaan tuttuja seurakuntia.

Pääsimme näkemään produktia tehdessä ensikädessä myös sen, kuinka innokkaita nuoret ovat vaikuttamaan heitä kiinnostaviin tai heihin vaikuttaviin asioihin, jos siihen antaa sopivan mahdollisuuden. Tästä saimme konkreettista kiitosta useammilta kyselyyn vastanneilta nuorilta esimerkiksi nuorten illoissa, joissa he kertoivat innoissaan siitä, että olivat vastanneet kyselyyn. Myös haastateltavista

näki sen, että arvostivat sitä, että heidän mielipiteitänsä kysytään ja sitä, että he tulevat kuuluksi.

Yhteiskehittämisen lomassa ja Isosille tärkeitä vuorovaikutustaitoja tutkiesamme opimme myös itse lisää erilaisista vuorovaikutustaidoista, joita ammatissamme tarvitaan. Toimiessamme työelämätahon kanssa ja kehittäessämme heidän toimintaansa heidän kanssaan opimme paljon työelämän kehittämisestä. Produktia valmistellessamme kiinnitimme huomiota Lohjan seurakunnan erityisyyksiin ja erityistarpeisiin. Opimme havainnoimaan toimintaympäristöä tarkemmin ja tämä vahvisti toimintaympäristö- ja yhteistyöosaamistamme. Nämä taidot ovat kirkkohallituksen nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvauksessa (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -c) tärkeiksi katsottuja taitoja kirkon nuorisotyönohjaajalle.

Yhteiskehittäminen menetelmänä opetti meille myös sosionomin kompetensseihin kuuluvia taitoja, kuten vuorovaikutustaitoja, asiakkaiden kanssa suunnittelua, toteutusta ja arviointia sekä asiakasryhmän osallistavaa tukemista. Opimme toimimaan useiden työyhteisöjen kanssa sekä toimimme osana tiimiä. Opimme suunnittelemaan ja toteuttamaan kehityshankkeen ja toimimme yhdessä kumppanuustahon kanssa. Sosionomin kompetensseissa puhutaan paljon osallisuudesta ja osallistamisesta. Osallistamistaitomme kehittyivät työtä tehdessä paljon. Produktiamme kehitellessä pohdimme paljon, kuinka voisimme osallistaa isosia enemmän isoskoulutuksen kehitykseen ja kuinka voisimme tukea heidän osallisuuttaan isosena toimiessa. Iso osa isosena toimimista on myös rippikoululaisten ja kerholaisten osallistamista, joten produktimme on tarkoitus myös opettaa isosia osallistamaan muita enemmän (Diakonia-ammattikorkeakoulu i.a.)

6.5 Teeman tulevaisuudesta

Jatkoa ajatellen pidämme edelleen erityisen tärkeänä tulevia materiaaleja varten ajankohtaisuutta, johon olisimme voinut nojautua enemmänkin ottamalla huomioon nuorten hyvinvointikysymyksiä produktissamme. Nuorten hyvinvointi tosin ei ehkä ole sellainen asia, jota tällaisessa produktissa voi vain muutamalla kappaleella sivuta. Nuorten hyvinvointi on siis tietysti aina pinnalla oleva asia, mutta

koronan aiheuttamia haittoja nuoriin puretaan vasta nyt koronan jälkeisenä aikana, kun piilossa ollut paha olo alkaa purkaantua. Tämä on jo näkynyt esimerkiksi viimevuoden kirkon tutkimustuloksissa, jotka näyttävät nuorten yleistynyttä tarvetta olla esillä ja tulla nähdyksi keinolla millä hyvänsä, joka taas johtaa siihen, että isosilla menee paljonkin aikaa toistensa huoltamiseen eikä keskittyminen leiriläisten tukemiseen täytä leiriläisten toiveita.

Nuoret ovat ehdottomasti aina paremmin ajan tasalla siitä minkälaista tukea he itse kaipaavat ja koemme, että nuorten kuuleminen ja osallistaminen tutkimus- ja kehittämisprosesseissa on ehdottoman tärkeää hyvien tulosten saavuttamiseksi. Pitää osata niin sanotusti asettua nuoren asemaan, jotta voi tehdä nuoria kiinnostavaa materiaalia.

Isostoiminnan tueksi on mahdollista kehittää vaikka mitä tuotteita, mutta se miten kynnyks saadaan mahdollisimman matalaksi, on ehdottomasti tärkein kysymys. Jos materiaali on saatavilla vain jossain seurakunnan nettisivuilla esimerkiksi, jota nuoret eivät muuten käytä, kuinka usein sitä tulee tarvittaessa avattua. Tai jos materiaali ei ole helposti luettavaa ja selkeää jääkö materiaali ensimmäisen aukeaman jälkeen heti sivuun. Mahdollisia ideoita on luoda vihko suoraan tukemaan isostoiminnan rakennetta tai rakentaa isoskoulutus vihon mukaan yhtenäiseksi, jota jo sivusimme aikaisemmin, on yksi mahdollinen tuote, jota voisi tästä kehittää. Myös suuremmin erityisempiin asioihin kuten sketseistä tai leikeistä syvemmin kertovat vihot tai enemmän toisten nuorten kanssa vuorovaikutukseen liittyvistä aiheista tai muuten vain ihmissuhteista voisi kehittää ohjevihkoa tai vastaavaa materiaalia. Rakentamamme materiaali on 50 sivuinen, mutta ihan vaan isostoimintaa varten käyden syvemmin kaikki teemoja sivumäärä helposti jopa nelinkertaistuisi. Mutta ottaen huomioon kynnyksen aloittaa suurempaa materiaalia, mainitsemamme ideat voisi tuottaa erillisinä vihkoina tai lyhyinä kirjoina, jotka voisivat olla vaikka toistensa sisar vihkoja tiettyihin tarkoituksiin.

LÄHTEET

- Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto, Arene ry. (2019). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Saatavilla 23.9.2023. <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTI-KORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTIS-SET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.) *Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö*. Saatavilla 23.9. <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-kirkon-nuorisotyö/>
- Jyväskylän yliopiston Kielikeskus. (i.a) *Tuckmanin ryhmän kehityksen vaiheet*. Saatavilla 1.2.2022 https://kielikompassi.jyu.fi/puheviestinta/tietomajakka/maja_viestintaryhmassa_maarittely_kehitysvaiheet.shtml
- Keskitalo, E. & Vuokila-Oikonen, P. (2021). Yhteiskehittämällä ratkaisuja sote-palveluihin https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/740368/DIAK_Tyoelama25_web.pdf?sequence=6&isAllowed=y
- Kirkkohallitus (2016) Big Wonders - YCV activity guidelines 2016 <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Big+wonders+-+YCV+activity+guidelines/e6d0aef3-2a4a-0307-c637-670356e877c0>
- Kirkkohallitus (2016) Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016 <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Isoja+ihmeita+-+Isostoiminnan+linjaus+2016/2f33ba1b-73cf-5d5e-abba-dea671c432ef>
- Kirkkohallitus (2017) *Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017* <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+Ihme+-+Rippikoulusuunnitelma+2017/758d0926-f7b9-3e63-bc2b-93ffaab30f90>
- Paintsil, I. (2019) *Religiosity, Parental Support, and Formal Volunteering Among Teenagers*. Electronic Theses and Dissertations. Paper 3561. Saatavilla 23.9.2023 <https://dc.etsu.edu/etd/3561>

- Porkka, J. (2004). *On kunnia olla isonen: Suomen evankelisluterilaisen kirkon isostoiminta 2000-luvun alussa*. Kirkkohallitus.
- Porkka, J. (2019). *The young confirmed volunteers of the evangelical lutheran church of Finland* https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227335/DIAK_tutkimus_2_web.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Suomen Evankelisluterilainen kirkko (i.a. -a) *Aikuisriippikoulu* Saatavilla 23.9.2023 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/riippikoulu/aikuisriippikoulu>
- Suomen Evankelisluterilainen kirkko. (i.a. -b) *Isonen* Saatavilla 23.9.2023 <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Isonen>
- Suomen Evankelisluterilainen kirkko. (i.a. -c) *Nuorisotyönohjaajan ydinosoamiskuvaus*. Saatavilla 23.9.2023 <https://kirkonydinosoaminen.fi/nuorisotyönohjaaja.html>
- Suomen Evankelisluterilainen kirkko (i.a. -d) *Rippikoulu* Saatavilla 23.9.2023 <https://evl.fi/osallistu/antia-arkeen/riippikoulu>
- Suomen Evankelisluterilainen kirkko (i.a. -e) *Rippikoulu* Saatavilla 23.9.2023 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/riippikoulu>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Helsinki: TENK. Saatavilla 23.9.2023 https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/lhmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2019.pdf
- Yhdenvertaisuus.fi (i.a.) *Turvallisemman tilan ohjeistus* <https://yhdenvertaisuus.fi/turvallisemman-tilan-ohjeistus>

LIITE 1. Produkti

[Syntinen mutta ihmeellinen](#)

LIITE 2. Kyselyn kysymykset

Isoskoulutuskysely

Kyselyä käytetään opinnäytetyömme valmisteluun. Kyselyn pohjalta teemme päätöksiä siitä minkä seurakunnan isoskoulutusmateriaaleja käytämme työssämme. Itse kyselyn tulokset ja vastaukset eivät tule osaksi työtämme emmekä jaa niitä eteenpäin.

Missä seurakunnassa olet käynyt isoskoulutuksesi?

Kuinka kauan olet toiminut isosena?

Olen saanut isoskoulutuksesta hyvät valmiudet toimia isosena?

Mihin isosen tehtäviin koet saaneesi erityisen hyvät valmiudet? (esim. leikin vetäminen, ryhmänohjaaminen, sketsien esittäminen, hartauden tekeminen/pitäminen yms.)

Mihin isosen tehtäviin olisit toivonut enemmän tukea?

Mitkä isosen tehtävistä koet mieluisiksi?

Mitkä isosen tehtävät koet epämieluisiksi?

Mitä haluaisit muuttaa isoskoulutuksessa?

LIITE 3. Haastattelun kysymykset

Haastattelukysymykset

Missä seurakunnassa olet käynyt isoskoulutuksen?

Mitkä sisällöt ovat olleet mielekkäitä isoskoulutuksessa?

Mitkä sisällöt ovat olleet vähemmän mielekkäitä isoskoulutuksessa?

Mitkä asiat ovat jääneet parhaiten mieleen isoskoulutuksesta?

Mitä asioita ei opetettu isoskoulutuksessa, jota kuitenkin piti osata leirillä tai muuten isosena toimiessa?

Mitä asioita koulutuksessa pitäisi olla enemmän, entä mikä voisi vähentää tai jättää pois?

Miten koet isoskoulutuksen vaikuttaneen sinun omaan uskoosi?

Minkälaista osaamista olet saanut isoskoulutuksesta, josta koet olevan hyötyä myöhemminkin?

Onko isoskoulutus vaikuttanut omaan jaksamiseesi, jos on niin miten?

Mitä sisältöä kaipaisit mahdolliseen isosvihkoon?

Onko muita kehitysideoita isoskoulutusta varten?

Haastattelukysymykset työntekijälle

Minkä seurakunnan työntekijä olet?

Kerro lyhyesti isoskoulutuksenne mallista/rakenteesta?

Miten seurakunnassasi isoskoulutuksen suunnittelu tapahtuu?

Mitkä isoskoulutuksen sisällöt ovat oman kokemuksesi mukaan helpoimpia/haastavimpia omaksua isosten keskuudessa?

Mitä sisältöä kaipaisit mahdolliseen isosvihkoon työntekijän näkökulmasta? Entä isosen?

Mitä isoskoulutuksen sisältöjä pidät hyödyllisinä? Mitä sisältöjä voisi vähentää tai jättää pois?

Mitä sisältöjä voisi lisätä isoskoulutukseen, joita ei vielä käsitellä?

Miten isoskoulutuksen ajankohtaisuudesta pidetään huolta? Miten sitä päivitetään?

Käytättekö jotain valmista isokoulutusmateriaalia, jos käytätte niin mitä?

Kiteytä yhdellä ajatuksella jokin tärkeä pointti isokoulutuksesta?

Onko muita kehitysideoita isokoulutusta varten?